

För 40 år sedan grundades Föreningen DIS. I en tid när få svenskar hade en egen dator började några pionjärer förenkla släktforskningen med hjälp av den nya tekniken.

”Vi var först med att erbjuda datorhjälp”

TEXT ÅKE STEINWALL

Ivår firar Föreningen DIS (Datorhjälp i släktforskningen) 40-årsjubileum. Den bildades i april 1980 i en tid när datoriseringen av samhället ännu var i sin linda. Idag har föreningen omkring 20 000 medlemmar och dess verksamhetsledare heter Christer Gustavsson.

När och hur kom du i kontakt med föreningen DIS?

– Det var i början av 90-talet. Jag arbetade som IT-konsult då och köpte föreningens program Disgen för att använda det i min egen släktforskning. Konstigt nog blev jag medlem i samband med att jag flyttade från Linköping, där Föreningen DIS har sin bas, till Oslo.

Numera är du tillbaka i Linköping och arbetar som verksamhetsledare för DIS. Vilka uppgifter har du i den positionen?

– Jag blev verksamhetsledare för fem år sedan och under den tiden har jag ansvarat för föreningens information, utåt och till medlemmarna. Det är också min uppgift att samordna de utvecklingsprojekt som våra ideellt arbetande medlemmar håller på med. Med mig inräknad har DIS en personal på tre och en halv tjänst, men en stor andel av arbetet görs alltså ideellt av våra medlemmar.

Det har varit en enorm teknisk utveckling på datorområdet under de 40 år föreningen existerat. Har ni som ideell förening kunnat hänga med i den processen?

– Ja, det tycker jag nog. Vi var ju pionjärer när vi började introducera datorer som arbetsredskap för släktforskare. Den första versionen av vårt släktforskningsprogram Disgen gjordes för ABC 80. Senare kom versioner för både PC och Mac, men numera finns det bara i Windows-miljö. Programmet har också uppdaterats kontinuerligt och kompletterats med databasen Disbyt och flera andra funktioner. Allt detta hade inte varit möjligt utan flera eldsjälars insatser.

Föreningen var, som du säger, en pionjär inom datorbaserad släktforskning. Hur har rollen förändrats av alla kommersiella aktörer som dykt upp på marknaden?

– Ja, den har ju blivit annorlunda. Vi är inte längre, som vi var i början, ensamma med att erbjuda datorhjälp till släktforskare. Vi har inte heller

samma muskler som de företag som etablerat sig i branschen. Men att vi tappat medlemmar jämfört med tidigare tror jag främst har andra orsaker än att de lämnat oss för att istället köpa tjänster av något av släktforskningsföretagen, även om en del också gjort det. Dels hinner vi inte rekrytera nya medlemmar i samma takt som de äldsta i föreningen lämnar, dels påverkas vi liksom andra typer av föreningar av den allmänna trenden att färre engagerar sig i föreningsverksamhet. Men våra lokala aktiviteter utgör fortfarande en bra rekryteringsbas.

Ja, ni har en forskningssal i Gamla Linköping. Hur fungerar den och vad finns det för andra lokala aktiviteter i landet?

– Vi disponerar två våningsplan i ett hus som ligger inom friluftsmuseet Gamla Linköpings område. Där har vi vårt kansli och en forskningssal som är öppen dagligen mellan 9 och 16. Dit kommer medlemmar och forskar med hjälp av våra datorer. Verksamheten, som vi ▶

”Den första versionen av vårt släktforskningsprogram Disgen gjordes för ABC 80.”

Christer Gustavsson
utanför föreningen
DIS forskarstuga
i Gamla Linköping.

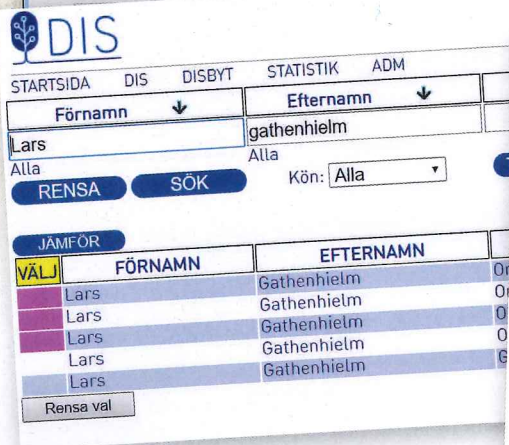
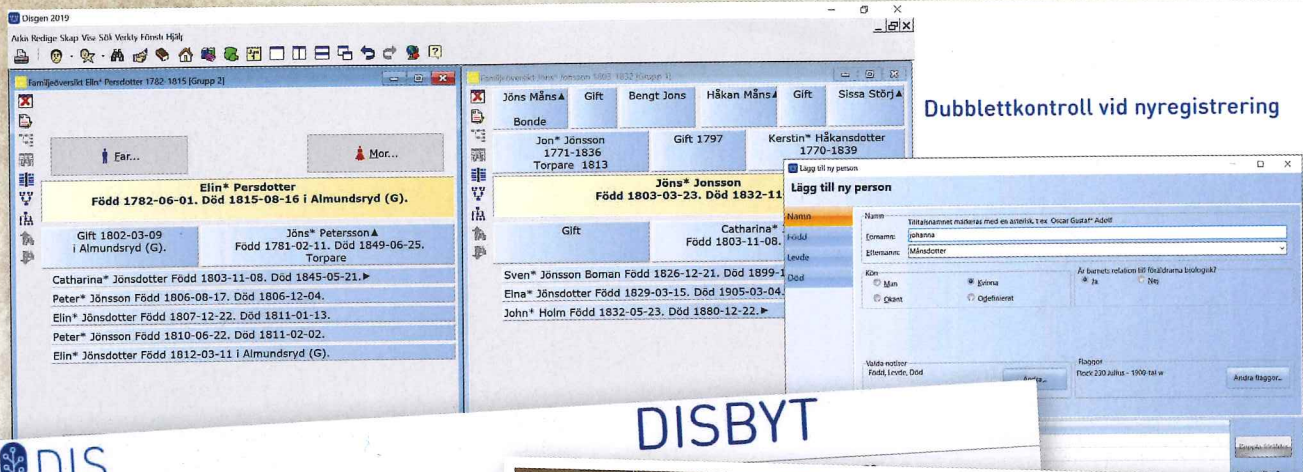
Christer Gustavsson

FÖDD: 1952 i Skeppsås (Mjölby kommun).

BOR: I Klockrike utanför Linköping.

YRKESKARRIÄR: Tjänsteman inom metallindustrin. Därefter IT-konsult under 25 år. Projektledare i Motala kommun och sedan arbete med Dis utvecklingsprojekt.

FAMILJ: Gift med Lotta Hessel och lever med hennes tre utflugna adopterade barn.

Sökning på »Lasse i Gatan», känd pirat och affärsman, ger fem träffar i databasen Disbyt. Överst en skärmbild från släktforskarprogrammet Disgen.

Till forskarstugan kommer medlemmar för att släktforska tillsammans.

► bedriver i samarbete med Östgöta Genealogiska förening, lockar främst pensionärer som är lediga på dagtid och fyller också en social funktion genom att man får träffas och kan hjälpa varandra.

– Våra lokalföreningar arbetar på olika sätt. De ordnar kurser, föreläsningar, kafékvällar och mycket annat. Men det är till exempel en väldigt skillnad på vad föreningen i Skåne och vad de två föreningar som delar på Norrland kan göra.

Även er databas Disbyt bygger ju till stor del på samarbete mellan släktforskare. Hur stor andel av de som deponerat sin forskning där har lämnat den tillgänglig för andra medlemmar?

– Ungefär en tredjedel har gjort det och då har de möjlighet att få kontakt med andra som forskar på samma släkt eller inom samma trakt eller

”De som delar med sig av sin forskning får ut mer genom att de kan jämföra med andras fynd”

tidsperiod. De som delar med sig av sin egen forskning får ut mer genom att de kan jämföra med andras fynd.

Samarbetar ni med andra aktörer på släktforskarmarknaden?

– Ja, DIS är anslutet till Sveriges släktforskarförbund och vi har även visst samarbete med Arkiv Digital.

Hur har ni tänkt utveckla Föreningen DIS och få den att växa igen?

– Vi försöker göra det känt att medlemmarna har tillgång till många förmåner. Till exempel finns 70 procent av Sveriges historiska befolkning i databasen Disbyt. Via funktionen Dispos finns det genvägar som gör det lättare att hitta i kyrkböckerna. Sedan

har entusiaster bland våra medlemmar digitaliserat många historiska kartor som vi gjort tillgängliga.

Hinner du som föreningens verksamhetsledare med någon egen släktforskning?

– Ja, emellanåt. Men när man ägnar sig åt släktforskning på arbetstid blir det inte så mycket på fritiden. När jag blir pensionär på riktigt ska jag dock fortsätta med min farmor som har både adliga och kungliga kopplingar.

Fotnot: Den som vill veta mer om Föreningen DIS kan gå in på www.dis.se eller besöka deras utställningsmonter på Släkthistorias släktforskarutställning.